

PALAUTUKSENHAKUAIKA VUODELTA 2002 PÄÄTTYMÄSSÄ

– KÄYTÄ PALAUTUSMAHDOLLISUUDET AJOISSA HYVÄKSESI

18.11.2005

Eräät arvonlisäverolain vähennysoikeuden rajoituksia ja veron suoritusvelvollisuutta koskevat säännökset ovat osoittautuneet tämän vuoden aikana yhteisöainsäädännön vastaisiksi. Lisäksi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa on vireillä merkittävä kiinteistön verojen taannehtivaan vähennysoikeuteen liittyvä tapaus. Nyt vähentämättä jääneet tai aiheetta tilitetyt arvonlisäverot voi vaatia palautettavaksi. Kalenterivuonna 2002 päättäneeltä tilikaudelta voi jättää palautushakemuksen tämän vuoden loppuun asti.

Verolliseen käyttöön siirretyistä kiinteistöistä vähentämättä jätetyt arvonlisäverot

Ehkä arvonlisäverolain merkittävimmät vähennysoikeuksia rajoittavat säännökset liittyvät rakennuksiin, maa-alueisiin, pysyviin rakennelmiin ja niiden osiin (jäljempänä kiinteistö). Aiheetta tarkemmin käsittelevä artikkeli on julkaistu Internet-sivuillamme 26.9.2005 otsikolla ”Kiinteistön rakennuskustannusten vähennysoikeudesta julkisasiamiehen ratkaisuehdotus”. Todettakoon kuitenkin tapauksen merkitys arvonlisäveropalautuksen hakemisen kannalta seuraavassa.

Arvonlisäverolain mukaan vähennystä ei saa tehdä kiinteistöjen rakennuskustannuksista, jos kiinteistöä käytetään verottomaan tarkoitukseen. Vähennystä ei saa taannehtivana silloinkaan, kun kiinteistö myöhemmin vuokrataan verollisena tai otetaan omaan verolliseen käyttöön. Arvonlisäverot jäävät näin ollen lopullisesti vähennyskelvottomiksi. Mahdollista on ollut ainoastaan vuokralle annettavan kiinteistön perusparannus- ja uudisrakennusmenojen arvonlisäverojen vähentäminen sillä edellytyksellä, että vuokranantaja on hakeutunut verovelvolliseksi kiinteistön vuokrauksesta kuuden kuukauden kuluessa vuokratun kiinteistön käyttöönotosta. Omien toimitilojen osalta arvonlisäverolaissa ei ole mitään säännöstä, minkä perusteella olisi voitu tehdä taannehtiva vähennys.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen mukaan kiinteistön rakennuskustannuksista vähentämättä jääneiden verojen vähennysoikeus tulee sallia kiinteistön verollisen vuokrauksen tai oman verollisen käytön alettua taannehtivasti. Vähennysoikeus koskee verollisen käytön alkamista edeltävän viiden vuoden aikana vähentämättä jääneitä arvonlisäveroja. Tuomioistuin ei ole antanut asiassa vielä tuomiota. Tuomio asiasta saataneen vuoden 2006 puolella.

Veroasiamies ei ota ratkaisuehdotuksessaan kantaa siihen, minkä osan vähentämättä jääneistä arvonlisäveroista taannehtiva vähennysoikeus sallii. Epäselvää on myös se, koskisiko taannehtiva vähennysoikeus vain perusparannus- ja uudisrakennustöitä vaiko myös pienempiä rakennustöitä.

Arvonlisäveropalautusta voi hakea vähentämättä jääneistä ja aiheetta tilitetyistä arvonlisäveroista kolmen vuoden aikana tilikauden päättymisestä. Palautuksenhakuaja 31.12.2002 päättäneeltä tilikaudelta päättyy tämän vuoden lopussa. Tuomioistuimen tuomiota ei kuitenkaan ehdittäne saamaan vuoden 2005 puolella, joten palautushakemus on jätettävä ilman että tuomio ennättää varmistaa vähennysoikeuden.

Ratkaisuehdotuksen perusteella palautusta tilikaudelta 2002 voinee vaatia vuonna 2002 verolliseen käyttöön otetun kiinteistön perusparannus- ja uudisrakennustöistä vähentämättä jääneistä arvonlisäveroista, jos työt ovat valmistuneet vuosina 1998 - 2002. Palautusoikeus koskee suoraomistettuja sekä osakas- tai vuokrahallinnassa olleita kiinteistöistä. Palautusoikeus koskee myös kiinteistökaupassa myyjän veloittamaa arvonlisäveroa, jonka myyjä on myynnin johdosta joutunut palauttamaan.

Venepaikkojen rakennuskustannusten arvonlisäverot

Verohallitus julkaisi keväällä 2005 Internet-sivuillaan tiedonannon, jonka mukaan venepaikkojen luovutus muuttuisi verolliseksi vuodesta 2006 alkaen. Marraskuussa 2005 lehdistön mukaan verohallitus on kuitenkin lykkäämässä verollisuuden alkupäivää heinäkuulle 2006. Mahdollista myös on, että verollisuus kumoutuu kokonaan, ellei arvonlisäverolakia muuteta. Tämä johtuu siitä, että verohallituksen oikeus soveltaa Euroopan Yhteisöjen tuomioistuimen tuomiota verovelvollisten vahingoksi on asetettu kyseenalaiseksi. Korkeimman hallinto-oikeuden vuonna 1995 antaman päätöksen mukaan venepaikkojen vuokraus on verotonta kiinteistöluovutusta, mikä on ollut verotuskäytännössään vakiintunut tulkinta Suomessa.

Verovelvollisilla on kuitenkin oikeus soveltaa EY:n tuomioistuimen tuomioita omaksi edukseen. Jos venepaikkojen vuokranantaja haluaa käsitellä venepaikkavuokria verollisina, hänellä on oikeus vähentää venepaikkojen kustannusten arvonlisäverot. Edellä mainitun EY:n tuomioistuimen julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen perusteella taannehtiva vähennys venehallien rakennuskustannusten arvonlisäveroista kohdistettaisiin sille kuukaudelle, jolloin verollinen venepaikkojen vuokraus alkaa. Jos siis venepaikkojen vuokraus muutetaan verolliseksi esimerkiksi tammikuussa 2006, tehtäisiin vähennys venehallin rakentamiskustannusten arvonlisäveroista tammikuun 2006 arvonlisäveron valvontailmoituksella tai ennakkopalautushakemuksella.

Liiketoimintakaupan käytetyistä tavaroista tilitetyt marginaaliverot ja kiinteistöinvestoinneista palautetut arvonlisäverot

Liiketoimintaluovutuksia koskevassa lakiuudistuksessa poistui velvollisuus purkaa käytettyjen tavaroiden marginaaliveromenettely liiketoiminnan luovutuksen johdosta. Verohallituksen antamaa ohjetta liiketoimintaluovutusten arvonlisäverotuksesta on käsitelty Internet-sivuillamme otsikolla ”Verohallituksen ohje yritysjärjestelyjä koskevan AVL 19 a §:n soveltamisesta”.

Verohallituksen ohjeen mukaan marginaaliveromenettelyn purkamisesta tilitettyä arvonlisäveroa ei voi hakea palautuksena, jos verot tilitettiin ennen 1.7.2005 voimaantullutta lakiuudistusta. Tätä perustellaan sillä, että liiketoiminnan ostajalla olisi ollut oikeus vähentää myyjän suorittama arvonlisävero. Käytetyn tavaravaraston ostajalla tai kenellä muullakaan ei ole kuitenkaan ollut oikeutta vähentää myyjän tilittämää marginaaliveroa. Liiketoiminnan ostaja on voinut käsitellä marginaaliverotettavana ostona tavaravaraston arvon, mutta tähän ei liity oikeutta arvonlisäverovähennykseen.

Yritykset voivat vaatia palautusta liiketoiminnan luovutuksen johdosta puretusta marginaaliveromenettelystä tilittämästään arvonlisäverosta. Käsitelyksemme mukaan yrityksellä on palautusoikeus riippumatta siitä, onko myyjä huomionnut tilittämänsä arvonlisäveron määrän tavaravaraston myyntihinnassa. Vuonna 2005 voi hakea palautusta 31.12.2002 ja sen jälkeen päättyneillä tilikausilla aiheetta tilitetystä marginaaliverosta.

Liiketoimintaluovutusta koskevan lakiuudistuksen myötä poistui myös velvollisuus palauttaa kiinteistön peruserä- ja uudisrakennusmenoista vähennetyt arvonlisäverot. On epävarmaa, voiko liiketoiminnan luovuttaja hakea palautusta ennen 1.7.2005 voimaan tullutta lakiuudistusta palauttamistaan arvonlisäveroista, jos kiinteistön ostaja on saanut vähentää arvonlisäveron. Yritykset ovat jättäneet asian palautushakemuksilla veroviranomaisten ratkaistavaksi. Aiheetta on käsitelty tarkemmin edellä mainitussa verohallituksen yritysjärjestelyohjetta koskevassa artikkelissamme.

Alihintaisista luovutuksista tilitetyt arvonlisäverot

Arvonlisäverolaki on velvoittanut yritykset tilittämään arvonlisäveroa myyntihintaa korkeammasta arvosta silloin, kun tavara tai palvelu on luovutettu käypää arvoa huomattavasti alempaan hintaan. Arvonlisäveroa on tilitetty, vaikka ostajalta saatu maksu ei ole riittänyt tavaran käyvän arvon kattamiseen. Menettely perustuu arvonlisäverolain ns. oman käytön säännöksiin.

Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan arvonlisäveroa tulee tilittää ostajalta veloitetusta rahamäärästä silloinkin, kun hinta on alittanut käyvän arvon. Asiaa on käsitelty laajemmin 28.1.2005 Internet-sivuillamme julkaistussa kirjoituksessa ”Oman käytön arvonlisävero direktiivin vastainen”.

Vielä on epäselvää, tuleeko Suomi saamaan poikkeusluvan soveltaa arvonlisäverolain säännöksiä alihintaisiin luovutuksiin. Yritykset voivat kuitenkin vaatia alihintaisista luovutuksista tilittamiään veroja siltä osin, kun ne on tilitetty myyntihinnan ylittäneeltä osalta. Palautusta voi vaatia myös vähentämättä jääneestä verosta, jos vähennykset ja tilitykset on jätetty tekemättä.

Lisätietoja:

Juha Laitinen
(09) 2280 1409

Pasi Hämäläinen
(09) 2280 1777